

ПОЛОЖЕННЯ

ПРО ВИЯВЛЕННЯ, ВИВЧЕННЯ, УЗАГАЛЬНЕННЯ ТА ПОШИРЕННЯ ПЕРЕДОВОГО ПЕДАГОГІЧНОГО ДОСВІДУ

I. Загальні положення

1.1. Цим Положенням визначається порядок виявлення, вивчення, узагальнення та поширення передового педагогічного досвіду в освітніх навчальних закладах .

1.2. Положення розроблено відповідно до Законів України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», «Про позашкільну освіту», «Про дошкільну освіту», інших законодавчих актів, наказів МОН, інших центральних органів виконавчої влади.

1.3. Передовий педагогічний досвід (далі ППД) – оптимальна педагогічна діяльність, у процесі якої використовуються оригінальні форми, методи, прийоми, засоби, технології навчання та виховання, нові способи систематизації відомих форм, методів, прийомів та засобів, що забезпечує стійкі позитивні результати у практичному розв'язанні актуальних педагогічних проблем.

1.4. До передового досвіду, який підлягає вивченню, узагальненню та впровадженню, відносяться також методи та прийоми праці педагогів-новаторів, форми роботи педагогічних колективів, методи управління освітньою діяльністю. Ці форми і методи нової організації набувають соціальної значимості тільки в тому випадку, якщо буде забезпечена можливість їх застосування в аналогічних умовах.

1.5. Одним зі шляхів підвищення ефективності навчально-виховного процесу в закладах освіти є творчий пошук резервів і можливостей педагогічних досягнень або педагогічної інноватики на основі своєчасного і планомірного розповсюдження передового педагогічного досвіду.

1.6. Вивчення та розповсюдження передового педагогічного досвіду базується на єдиній методологічній основі, яка забезпечує можливість перенесення конкретного передового досвіду в педагогічну практику, установлення раціональної області його розповсюдження з оцінкою наслідків від його впровадження.

1.7. Ефективне застосування в освіті передового педагогічного досвіду передбачає планомірне проведення широкого кола заходів щодо його виявлення, вивчення та узагальнення, поширення та впровадження, у якому в певному порядку за умови забезпечення чіткої координації беруть участь усі організації – заклади освіти, районні (міські) управління освіти (далі Р(М)УО), Інститут післядипломної педагогічної освіти .

II. Мета, завдання, принципи виявлення, вивчення, узагальнення та поширення передового педагогічного досвіду

2.1. *Метою* виявлення, вивчення, узагальнення та поширення передового педагогічного досвіду є теоретичне осмислення, використання на практиці та популяризація передової педагогічної ідеї.

2.2. Основні *завдання* виявлення, вивчення, узагальнення та поширення передового педагогічного досвіду полягають у стимулюванні творчих пошуків педагогів, сприянні розвитку педагогічної майстерності, педагогічних здібностей, розвитку педагогічної науки.

2.3. Основними *принципами* виявлення, вивчення, узагальнення та поширення передового педагогічного досвіду є законність, науковість, толерантність, комплексність, нормативність, безперервність.

III. Загальні критерії передового педагогічного досвіду

3.1. Актуальність педагогічного досвіду визначають його відповідністю найважливішим проблемам навчання і виховання на певному етапі.

3.2. Новизна педагогічного досвіду, яка оцінюється зіставленням, порівнянням з уже відомим у теорії та практиці, може свідчити про наукове відкриття або раціоналізацію окремих аспектів педагогічної діяльності.

3.3. Раціональність витрат часу, зусиль, засобів є ознакою, пов'язаною з подоланням перевантаження педагогів і учнів.

3.4. Стабільність педагогічного досвіду проявляється у стійкій ефективності результатів протягом тривалого часу.

3.5. Можливість застосування передового педагогічного досвіду підтверджується у масовій практиці (перспективність).

IV. Класифікація передового педагогічного досвіду

4.1. Залежно від теми та змісту передовий педагогічний досвід може бути:
- комплексний;

- локальний.

Комплексний досвід – це досвід, який висвітлює певну педагогічну технологію побудови навчально-виховного процесу, її змістову (зміст навчання) та процесуальну (методи, прийоми, форми навчання) основи.

Локальний досвід – це досвід, який представляє певний доробок учителя чи педагогічного колективу в побудові певних компонентів навчально-виховного процесу: цільового, стимулюючо-мотиваційного, змістового, операційно-діяльнісного, контрольного-регулюючого, оцінювально-результативного.

4.2. За рівнем творчої самостійності ППД поділяється на:

раціоналізаторський – досвід, який представляє собою удосконалення практики навчання, виховання чи управління в межах відомих форм та засобів (методів, прийомів) педагогічної діяльності;

новаторський – досвід-дослідження, який представляє принципово нові для системи освіти педагогічні рішення.

4.3. За кількістю авторів чи носіїв досвіду (окремий педагог, група педагогів, методичне об'єднання (далі МО) працівників закладів освіти, районних(міських) управлінь освіти міста) передовий педагогічний досвід може бути:

- **колективний,**
- **груповий,**
- **індивідуальний.**

V. Організація роботи з виявлення, вивчення, узагальнення та поширення передового педагогічного досвіду

5.1. Роботу з виявлення, вивчення, узагальнення та поширення ППД у навчальних закладах міста організують директор, заступник директора, методист, вихователь-методист; у районних управліннях освіти – методист, головний (провідний) спеціаліст; у обласному інституті післядипломної педагогічної освіти – методисти навчальних предметів.

5.2. Виявлення, вивчення, узагальнення та затвердження передового педагогічного досвіду включає три етапи і складає два роки (*додаток 1*):

1-й – інформаційно-мотиваційний, виявлення досвіду та попередня його оцінка як передового;

2-й – основний, вивчення ідентифікація, узагальнення та опис досвіду;

3-й – заключний, поширення та впровадження досвіду.

5.3. Виявлення та вивчення передового педагогічного досвіду (у навчальному закладі, Р(М)УО) складає один рік.

5.3.1. Виявлення та вивчення ППД передбачає:

- визначення об'єкта (носія) передового досвіду;
- аналітичну оцінку вихідних матеріалів;
- систематизацію відомостей про передовий досвід та комплектування довідково-інформаційних матеріалів.

5.3.2. Об'єкт для вивчення передового досвіду вибирається в результаті аналізу даних внутрішньої і зовнішньої інформації.

До внутрішньої інформації відносяться: звітні матеріали про переможців проведених конкурсів, тематичних оглядів і т. д.; відомості про прийоми і методи роботи педагогів-новаторів.

До зовнішньої інформації відносяться: матеріали шкіл передового педагогічного досвіду, семінарів, конференцій; інформаційні, методичні матеріали інституту.

5.4. Узагальнення методистами передового педагогічного досвіду складає один рік.

5.4.1. Методист ОППО систематизує дібраний матеріал в аспекті проблеми ППД, визначає форму узагальнення та подає картку вивчення та узагальнення передового педагогічного досвіду (додаток 4) до обласної картотеки ОППО.

5.5. За поширення передового педагогічного досвіду у навчальному процесі курсів підвищення кваліфікації та у міжкурсовий період відповідає методист, яка рекомендував досвід для затвердження .

5.5.1. Поширення передового педагогічного досвіду – це діяльність, спрямована на ознайомлення працівників освітніх закладів із суттю досвіду, обґрунтування доцільності його впровадження, популяризацію передової педагогічної ідеї.

При цьому використовуються різні види і форми роботи:

- районні (міські) школи передового педагогічного досвіду;
- виступи авторів передового педагогічного досвіду на науково-практичних конференціях, семінарах, педагогічних читаннях, «круглих столах», методичних об'єднаннях, курсах підвищення кваліфікації;
- проведення відкритих уроків, занять, виховних заходів, семінарів тощо;
- публікації у фахових періодичних виданнях, веб-сайті ОППО;
- індивідуальна робота педагогів з матеріалами електронної бібліотеки ППД;
- виставки та експозиції на районних (міських) конференціях.

5.5.2. Упровадження передового педагогічного досвіду – діяльність, спрямована на практичну реалізацію педагогічних новацій в освітній процес.

VI . Структура опису, інформаційне забезпечення передового педагогічного досвіду

6.1. Результати вивчення та узагальнення ППД оформлюються у електронному вигляді (портфоліо).

6.1.2. У електронному(*документ Word*) або (портфоліо) вигляді мають бути оформлені:

- титульний лист;
- інформаційна картка (інформація про автора ППД (додаток 2) з фото автора);
- подання;
- анотація;
- витяг з протоколу №_ засідання педради (заключення);
- витяг з наказу навчального закладу №_ від _____.;
- характеристика (директор школи, підпис).;
- опис результативності роботи вчителя;
- Нагороди вчителя (ксерокопії нагородних документів);
- Перелік друкованих матеріалів
- зразки друкованих матеріалів (з *посиланням на матеріали розміщені в Інтернет середовищі*);
- теоретично-практична частина(з *посиланням на матеріали розміщені в Інтернет середовищі*); .
- методичні розробки уроків та позакласних заходів(з *посиланням на матеріали розміщені в Інтернет середовищі*);
- дидактичні матеріали до уроків (з *посиланням на матеріали розміщені в Інтернет середовищі*);
- опис ППД методистом (додаток 3).

6.1.3. Додатки можуть бути оформлені в електронному вигляді (мультимедійні презентації, відео, фото), а за бажанням автора у паперовому та включати:

- конспекти уроків, занять, виховних заходів;
- сценарії змагань, свят, концертів, розваг;
- фрагменти уроків, занять, виховних заходів, розваг, свят, концертів тощо;
- дидактичний матеріал;
- список публікацій у періодичних виданнях.

VII . Розподіл функцій між різними установами освіти щодо вивчення, узагальнення та поширення ППД.

7.1. На основі внутрішкільного контролю, спостережень, опитування, діагностування, вивчення документації адміністрація школи разом з метод об'єднаннями вчителів визначає носіїв передового досвіду, тему і вид кожного виявленого досвіду. Заповнюються інформаційні картки. На основі здобутої інформації в школі (виходячи з її потреб, проблемної теми тощо) створюються і

систематично поповнюються *шкільні інформаційні банки ідей передового досвіду*, які відіграють важливу роль під час атестації вчителів, організації роботи з молодими вчителями.

Інформація про виявлений досвід (у вигляді інформаційних карток) передається до рай (міськ) методкабінету в *кінці першого півріччя кожного навчального року*.

Подальша участь школи у вивченні, узагальненні досвіду визначається рай (міськ)методкабінетом, ОППО.

7.2. Районний (міський) методкабінет (НМЦ) здійснює *збір інформації про передовий досвід району, міста. На основі одержаної інформації (інформаційних карток) створює районний інформаційний банк ідей.*

При необхідності уточнює інформаційні дані, на базі створеного банку ідей кращого досвіду, організує його поширення в райони (школи передового досвіду, проблемні семінари, семінари-практикуми, взаємо відвідування уроків та інших заходів, наставництво тощо.)

До 1 листопада (Р(М)МК)подають звітну таблицю про вивчення ППД до бази даних ОППО.(надсилається інформаційно- методичним листом)

7.3. Обласний ППО здійснює збір матеріалів про новаторський та зразковий досвід, організовує вивчення цього досвіду, створює експертні комісії для вивчення та узагальнення досвіду з методистів ХОППО, науковців працівників рай(міськ)методкабінетів, педагогічних працівників.

VIII. Затвердження передового педагогічного досвіду

8.1. За наслідками вивчення та узагальнення ППД методист порушує клопотання перед науково-методичною радою ОППО

8.2. На основі поданих до розгляду науково-методичною радою матеріалів про схвалення конкретного передового педагогічного досвіду виносяться рішення про схвалення (не схвалення) ППД .

8.3. Після отримання позитивного рішення засідання науково-методичної ради ОППО про схвалення конкретного передового педагогічного досвіду автору (колективу авторів) видається довідка ОППО. *Матеріали досвіду вносяться до обласного інформаційного банку передового педагогічного досвіду.*

ІХ . Порядок розгляду та схвалення матеріалів передового педагогічного досвіду претендентів на звання «викладач-методист», «учитель-методист», «вихователь-методист», «педагог-організатор-методист», «практичний психолог-методист», «керівник гуртка-методист».

9. Відповідно до Положення про атестацію педагогічних працівників України, затвердженого наказом Міністерства освіти України від 20.08.93р. № 310, наказу Міністерства освіти і науки України "Про внесення змін до Типового положення про атестацію педагогічних працівників" від 08 серпня 2013 року №1135,(р.5, п. 5.2), листа МОНУ № 1/9-617 від 05.02.2014року « Про неухильне дотримання принципів гарантування свободи педагогічної діяльності вчителя» педагогічні звання "вчитель-методист", «вихователь-методист», «педагог-організатор-методист», «практичний психолог-методист», «керівник гуртка-методист" , присвоюються педагогічним працівникам, які мають власні методичні розробки, схвалені науково-методичними установами відповідного рівня".

Матеріали педагогічних працівників Хмельницької області проходять науково-методичну експертизу в Хмельницькому обласному інституті післядипломної освіти педагогічних кадрів: аналізуються фахівцями - працівниками кафедр і навчально-методичних кабінетів, розглядаються та схвалюються на засіданні науково-методичної ради Хмельницького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти;

– **подання** (оригінал документу) адресоване ректору інституту, містить прохання розглянути авторські матеріали з метою експертної оцінки у зв'язку з атестацією на присвоєння (підтвердження) педагогічного звання подається **до 1 лютого.**

У поданні зазначається інформація про автора: прізвище, ім'я, по батькові, посада, місце роботи, педагогічне звання (якщо є); коли і ким вивчені та розглядалися матеріали досвіду. Документ укладається офіційною особою, яка його і засвідчує;

– **візитна картка** досвіду (у форматі - документWord в електронному вигляді):

Прізвище, ім'я, по-батькові: _____

Адреса досвіду: (повна назва навчального закладу);

Фах, посада: _____

Кваліфікаційна категорія: _____

Педагогічний стаж: _____

Назва досвіду: _____

Класифікація досвіду за темою та змістом: (комплексний, локальний,

цільовий);

Класифікація досвіду за характером діяльності: (дослідницький, раціоналізаторський, новаторський);

Суть та зміст досвіду: (провідна ідея);

Анотація досвіду: (опис в якому розкривається технологія досвіду);

Результативність: _____

Відомості про вивчення досвіду: (ким вивчався, дата розгляду методичної розробки науково-методичною(педагогічною) радою відповідного рівня №_ протоколу, рецензенти);

- **методична розробка** (в електронному вигляді) розміщена в Internet-середовищі (методичні розробки мають відповідати вимогам, затвердженим рішенням науково-методичної ради ХОІППО, протокол №1 від 03.03.2014року.);
- **наукова та методична рецензії** (оригінал документів)

9.2. Розгляд матеріалів здійснюється експертними комісіями Хмельницького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти **до 1 березня.**

9.3. Висновки експертних комісій протоколюються, передаються завідувачам відділів Хмельницького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти.

9.4. Загальні списки претендентів на присвоєння (підтвердження) звання секретарем атестаційної комісії Хмельницького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти для розгляду науково-методичною радою на основі протоколів.

X . Документація і звітність

10.1. Видається наказ навчального закладу, про вивчення і узагальнення ***новаторського*** педагогічного досвіду.

10.2. Якщо досвід заслуговує узагальнення на рівні району(міста), районний(міський) відділ освіти подає клопотання обласному управлінню освіти про організацію роботи по впровадженню досвіду в регіоні.(документація по вивченню додається, оформлена згідно з вище перерахованими вимогами)

10.3. По результатам впровадження новаторського досвіду видається наказ адміністрації обласного управління.

XI . Про внесення матеріалів освітян до Обласного інформаційного банку передового педагогічного досвіду.

11. Цей пункт положення визначає порядок внесення передового педагогічного досвіду до Обласного інформаційного банку передового педагогічного досвіду.

11.1. **Обласний інформаційний банк передового педагогічного досвіду** формується в Хмельницькому обласному інституті післядипломної педагогічної освіти.

11.2. Мета створення **Обласного інформаційного банку передового педагогічного досвіду** - популяризація та поширення передового педагогічного досвіду на основі нового професійного мислення, вивчення результатів науково-методичної, діяльності освітніх установ. Можливість творчого застосування перспективних ідей досвіду в практичній діяльності педагога.

11.3. Порядок внесення матеріалів до **Обласного інформаційного банку передового педагогічного досвіду** .

11.3.1. Для внесення до **Обласного інформаційного банку передового педагогічного досвіду** педагогічний досвід може бути рекомендований:

- методичною радою навчального закладу;
- РМК (ММК) науково методичним центрами, (освітніми структурами ОТГ);
- Методистами та науковцями , які вивчали досвід згідно плану роботи ХОППО.
- головами експертних комісій (журі) обласного конкурсу «Вчитель року» (тільки переможці).

11.3.2. Передовий педагогічний досвід може вноситися до **Обласного інформаційного банку передового педагогічного досвіду** за підсумками конкурсів педагогічної майстерності, якщо відповідає критеріям передового педагогічного досвіду, затверджених цим Положенням.

11.3.3. До **Обласного інформаційного банку передового педагогічного досвіду** мають право бути внесені матеріали :

- досвід вивчений методистами РМК (ММК) НМЦ, спеціалістами освітніх структур ОТГ, шкіл-інтернатів, що відповідає вимогам даного положення;
- досвід вивчений методистами, науковцями ХОППО;
- досвід педагогів , яким присвоєно звання «- Методист», « Заслужений вчитель України»;
- досвід педагогів – переможців обласного та Всеукраїнського конкурсу «Вчитель року», чи інших конкурсів педагогічної майстерності.

11.3.4. РМК (ММК) науково методичні центри, (освітні структури ОТГ) подають матеріали узагальненого досвіду, заявки про внесення матеріалів передового педагогічного досвіду до **Обласного інформаційного банку** в ХОІППО з *1 листопада* до *1 грудня* поточного року.

11.3.5. Для внесення передового педагогічного досвіду до **Обласного інформаційного банку** необхідно оформити матеріали

- у вигляді портфоліо (Додаток № 5);
- інформаційну картку передового педагогічного досвіду (Додаток №2);

11.3.6. Всі матеріали надані авторами для вивчення та внесення до **Обласного інформаційного банку** надають право ХОІППО популяризувати цей досвід та оприлюднювати надані персональні дані.

ЕТАПИ ВИЯВЛЕННЯ, ВИВЧЕННЯ ТА УЗАГАЛЬНЕННЯ ППД

Організаційно-педагогічна діяльність по етапах
освоєння ППД:

Назва етапу	Зміст та методи організаційно-педагогічної діяльності	Форми фіксації результатів діяльності	Виконавці	Результат діяльності
1.Виявлення досвіду та попередня його оцінка як передового	<p>2. Збір емпіричної бази досвіду:</p> <ul style="list-style-type: none"> - аналіз інтерв'ювання, анкетування учнів, їх батьків та педагогів-колег; - вивчення наслідків курсової підготовки та атестації; - аналіз відвіданих уроків та заходів; - вивчення рівня навченості, вихованості та психічного розвитку учнів; - діагностування рівня функціональної та фахової підготовки; - вивчення документації (класний журнал, зошити, навчальні плани та програми); - аналіз дидактико-методичного забезпечення педагогічного процесу (дидактичний матеріал, конспекти, система диференційованих завдань, опорні схеми, технологічні картки, ін.); - вивчення результатів науково-дослідної роботи вчителя та учнів; - вивчення результатів самоосвітньої роботи, тематики доповідей, виступів на конференціях, педагогічних читаннях, засіданнях метод об'єднань, творчих груп тощо. 	записи у книзі внутрішкільного контролю, атестаційні документи, протоколи спостережень, діагностичні картки вчителя, протоколи самоаналізу проведених навчальних занять, заходів, відомості успішності учнів	директор школи, заступники директора з навчально-виховної роботи, науково-методичної та виховної роботи, керівник та члени методоб'єднання вчителів.	виявлення носія (ів) досвіду; Попередні результати емпіричного вивчення педагогічного досвіду, зафіксовані у протоколах спостережень та ін. документах.
	2. Визначення основних ідей,	аналіз та	директор	попередня

	<p>напрямків, сутності досвіду, попереднє оцінювання досвіду як передового (відповідність критеріям актуальності, новизни, результативності, стабільності та перспективності) та спроба (попередня класифікація) ідентифікувати досвід як новаторський або як зразковий (відтворювальний)</p>	<p>синтез даних емпіричного дослідження досвіду.</p>	<p>школи, заступники директора з навчально-виховної роботи, науково-методичної та виховної роботи, керівник та члени методоб'єднання вчителів.</p>	<p>оцінка досвіду як передового, попереднє ідентифікування досвіду як новаторського або як зразкового</p>
<p>2. Вивчення, ідентифікація, узагальнення та опис досвіду</p>	<p>1. Накопичення та обробка емпіричної інформації, часткове її узагальнення та фіксація висновків.</p> <p>2. Чітке формування теми, сутності досвіду, визначення основних ідей досвіду.</p> <p>3. Створення концепції вивчення досвіду. Визначення теоретичних методів дослідження досвіду (класифікація, індукція та дедукція, порівняння, аналіз та синтез, вивчення науково-теоретичної літератури), формалізація, моделювання, абстрагування, ін.</p> <p>4. Вивчення науково-теоретичної літератури, складання її списку та відбір наукових положень, адекватних суті тих педагогічних явищ, що спостерігаються у досвіді та які потрібно пояснити.</p> <p>5. Вивчення системи роботи вчителя в цілому, її окремих ланок та корекція матеріалів досвіду у відповідності до обраних наукових положень.</p> <p>6. Остаточна верифікація результатів вивчення досвіду, критеріальне оцінювання його як передового, методики компетентних суддів та наукової експертизи.</p> <p>7. Узагальнення та опис досвіду.</p>	<p>Протоколи спостережень</p> <p>Протоколи спостережень</p> <p>план вивчення досвіду</p> <p>Список використаних джерел</p>	<p>Члени експертної комісії з вивчення досвіду</p>	<p>Ідентифікований, оцінений як передовий, узагальнений та описаний досвід</p> <p>систематизований і узагальнений та описаний досвід</p>

3.Поширення та впровадження досвіду	<ol style="list-style-type: none"> 1. Обговорення матеріалів досвіду на засіданнях Р/М МК, у НМЦ та на кафедрах ХОШПО. 2. Затвердження досвіду як передового Науково-методичною радою ХОШПО. 3. Проведення обл/рай проблемних семінарів, лекцій на курсах підвищення кваліфікації вчителів, виступів на науково-практичних конференціях, тощо. 4. Видання брошур, статей, науково-методичних рекомендацій, буклетів, представлення матеріалів досвіду на обласну виставку педагогічних ідей та знахідок. 		Зав. МК, зав. кабінетів, кафедр ОШПО, Вчена рада інституту Зав. МК кафедри ОШПО	Рішення ради, реєстрація досвіду Плани семінарів, доповіді, тези виступів Брошури, статті, рекомендації, посібники, збірники, ін.

ПЕРШИЙ РІК РОБОТИ

I. Інформаційно – мотиваційний етап (підготовчий)

Завдання: формування позитивних мотивів і потреб педагога до узагальнення передового педагогічного досвіду. Виявлення педагогічних закономірностей, утілених та використаних у досвіді, допомога педагогу (колективу) в осмисленні свого досвіду.

Види та форми роботи:

- визначення мети, об'єкта, предмета вивчення,
- оцінка досвіду відповідно до критеріїв та класифікації,
- обґрунтування теми, актуальності, новизни, перспективності досвіду,
- визначення організаційно-методичної системи роботи автора (авторів),
- винесення рішення про порядок вивчення і узагальнення ППД.
- теоретична підготовка: вивчення науково-педагогічної літератури з проблеми,

- вивчення особливостей здійснення освітнього процесу автором (колективом) досвіду – відвідування уроків, занять, інших заходів, які розкривають ідеї досвіду,
- відбір та класифікація практичних матеріалів, що відображають суть досвіду,
- визначення рівня раціональності і стабільності результатів педагогічного досвіду.

ДРУГИЙ РІК РОБОТИ

III. Основний етап

Завдання: обґрунтування інноваційної передової педагогічної практики автора (колективу).

Види та форми роботи:

- систематизація поданого та дібраного матеріалу в аспекті проблеми,
- опис очікуваних результатів вивчення пропонованої освітньої новації;
- визначення сфери можливого застосування передового педагогічного досвіду у масовій практиці,
- визначення форми узагальнення ППД: доповідь (повідомлення, виступ) на педагогічній раді, засіданні МО, кафедри, Вченої ради ІППО, видання методичних листів, розробок, брошур, збірників, посібників тощо.

IV. Заключний етап

Завдання: презентація педагогічного досвіду автора (колективу) колегіальному органу (слухачам курсів підвищення кваліфікації).

Види та форми роботи:

- проведення лекцій, педагогічного практикуму,
- наочно-демонстраційна популяризація ППД та ін.

**ІНФОРМАЦІЙНА (ВІЗИТНА) КАРТА
ПЕРЕДОВОГО ПЕДАГОГІЧНОГО ДОСВІДУ**

Прізвище, ім'я, по-батькові: _____

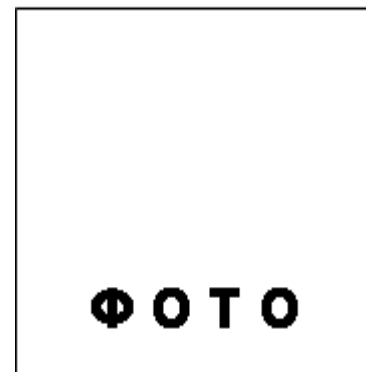
Адреса досвіду: (повна назва навчального закладу);

Фах, посада: _____

Кваліфікаційна категорія: _____

Педагогічний стаж: _____

Назва досвіду: _____

Класифікація досвіду за темою та змістом: (комплексний, локальний, цільовий);

Класифікація досвіду за характером діяльності: (дослідницький, раціоналізаторський, новаторський);

Суть та зміст досвіду: (провідна ідея);

Анотація досвіду: (опис в якому розкривається технологія досвіду);

Результативність: _____

Відомості про вивчення досвіду: (ким вивчався, дата розгляду методичної розробки науково-методичною(педагогічною) радою відповідного рівня №_

**СХЕМА ОПИСУ ПЕРЕДОВОГО ПЕДАГОГІЧНОГО ДОСВІДУ
МЕТОДИСТОМ Р(М)МК (НМЦ)**

1. Тема досвіду.
2. Вступ.
3. Мета дослідження.
4. Завдання дослідження.
5. Об'єкт дослідження.
6. Предмет дослідження.
7. Визначення актуальності.
8. Новизна педагогічних ідей .
9. Науково-теоретичне обґрунтування.
10. Визначення виду досвіду.
11. Основний зміст досвіду його суть .
12. Раціональність та стабільність застосування.
13. Перспективність.
14. Рекомендації щодо форм поширення ППД.
15. Висновки.
16. Список використаної літератури.
17. Перелік додатків.

Оформлення опису виконується у електронному вигляді (*документ Word*) формат А4 (210x298 мм) через півтора міжрядкових інтервали. Шрифт 14 Times New Roman. Текст необхідно друкувати, залишаючи поля таких розмірів: верхнє і нижнє – 20 мм, лівє – 30 мм, правє – 10 мм. Вирівнювання тексту по ширині рядка.

ПАМ'ЯТКА

ФАХІВЦЕВІ, ЯКИЙ ОПИСУЄ ПЕРЕДОВИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ДОСВІД

- Чітко визначити назву, адресу і автора досвіду (у назві матеріалу дати основну характеристику досвіду, визначити галузь застосування, характер розв'язуваної проблеми: управлінська, методична, навчально-виховна).
- Обґрунтувати актуальність досвіду, його практичну значущість для підвищення якості навчально-виховного процесу в дитсадку або школі: якою мірою цей досвід сприяє розв'язанню завдань, що стоять перед дитсадком/школою на сучасному етапі; які типові недоліки в педагогічній діяльності допомагає побороти досвід.
  - Подати теоретичну базу досвіду сучасні теоретичні ідеї, положення, які служать обґрунтуванням наукової достовірності досвіду.
  - Описати технологію досвіду (систему конкретних педагогічних і організаційних дій, зміст, форми, прийоми, методи виховання і навчання):
    - а) постановку цілей і завдань педагогічної діяльності (проведення уроків, системи навчальної роботи, виховного заходу, виховної роботи в цілому і т. д.);
    - б) ефективність навчальної, виховної роботи вчителя, співвіднести її з результатами; з'ясувати правильність поставлених завдань, вибраних форм, методів, прийомів у навчанні і вихованні дітей;
    - в) зміст навчальної і виховної роботи (характер доказів, фактів, прикладів, що сприяють глибокому засвоєнню учнями тих чи інших світоглядних та наукових ідей). Відповідність змісту поставленим цілям і завданням. Досвід, який вартий наслідування, полягає і в знаходженні нових форм, методів, доборі навчально-виховного матеріалу (фактів, аргументів), який дозволяє найбільш переконливо донести до учнів певну ідею, положення;
    - г) форми і методи навчально-виховної роботи, їх оптимальний вибір і відповідність поставленим цілям і завданням, технологію їхнього застосування, способи діяльності вчителів і учнів. Передовий досвід навчально-виховного

процесу являє собою вдалий вибір відомих форм і методів (або вироблення нових), що дозволяє найоптимальнішим шляхом досягнути мети. Важливо описати процедуру, послідовність способів педагогічної діяльності. Якщо, наприклад, досвід стосується формування інтересу учнів до вивчення математики, необхідно розкрити наукові засади стимулювання мотивації в певному віковому періоді, показати роль математики в становленні особистості;

д) організацію навчально-виховного процесу, способи включення учнів у навчальну, суспільно-корисну, трудову діяльність. Відповідність організації поставленим цілям і завданням. Показати ефективність діяльності школярів із застосуванням різноманітних форм, методів, прийомів роботи, їх позицію: простих виконавців волі дорослих чи організаторів, господарів своїх прав;

ж) показати зв'язок одержаних результатів із поставленими цілями, завданнями, способами діяльності педагогів і учнів та довести, що результати навчально-виховного процесу в освітньому закладі, в педагога чи групи педагогів залежать від досвіду, який пропагується. Наводяться певні порівняльні дані вихованості, якості знань учнів тощо.

- Розкрити провідну педагогічну ідею, що впливає з досвіду і передбачає варіативність форм її застосування, виділити головне, найсуттєвіше в діяльності автора досвіду.

- Схарактеризувати результативність умов і можливостей застосування описаного досвіду та відтворюваності у практиці роботи іншими педагогами. У результаті узагальнення досвіду показати, чим відрізняються описані педагогічні ідеї від результатів інших у тих же умовах.

- Дати оцінку оптимальності часу, витраченого на досягнення результатів, на основі критеріїв мінімуму часу.

- До узагальненого матеріалу сформулювати висновки і рекомендації, проілюструвати додатками.

КАРТКА

вивчення, узагальнення
передового педагогічного досвіду

у _____ році

методистом ОППО _____

1. Суб'єкт (об'єкт) досвіду: _____
2. Тема: _____
3. Фах , посада, назва освітньої установи: _____
4. Суть і зміст
досвіду: _____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
5. Характер досвіду : _____
6. Ким і коли вивчався : _____
7. Ким і коли забезпечено узагальнення ППД: _____
8. Ким і коли схвалено досвід: _____
9. Форми поширення досвіду: _____
10. Результативність: _____
11. Можливі складності при впровадженні : _____
12. Форма узагальнення досвіду: _____
13. Адреса досвіду: _____

ПОРТФОЛІО ПЕДАГОГА

Портфоліо - це спосіб фіксування, накопичення, оцінки і самооцінки особистих досягнень за певний проміжок часу.

Мета створення портфоліо: накопичення досягнень, відслідковування професійного прогресу, представлення діяльності і професійного розвитку за окремий проміжок часу.

Завдання:

- проаналізувати і узагальнити свою роботу;
- відобразити динаміку свого професійного росту;
- представити досвід своєї роботи найбільш повно і ефективно.

Функції портфоліо:

- діагностична - фіксує зміни за певний проміжок часу;
- змістовна - розкриває спектр виконуваних робіт;
- розвиваюча - забезпечує безперервний процес освіти і самоосвіти;
- мотиваційна - відзначає результати діяльності;
- рейтингова - дозволяє виявити кількісні і якісні індивідуальні досягнення.

Практичне значення портфоліо:

- атестація в майбутньому;
- систематизація діяльності власника портфоліо;
- фактор, який стимулює професійний розвиток.

Вимоги до оформлення портфоліо і принцип роботи

- Системність і регулятивність самомоніторингу.
- Достовірність.
- Об'єктивність.

- Націленість автора на самовдосконалення.
- Структуризація матеріалів, логічність і лаконічність всіх письмових пояснень.
- Акуратність і естетичність оформлення.
- Цілісність, тематична завершеність представлених матеріалів.
- Наочність результатів роботи.
- Технологічність.

Розділи (обов'язкові):

- I. Дані про педагога
- II. Нормативно-правова база
- III. Результативність педагогічної діяльності
- IV. Науково-методична діяльність.
- V. Позаурочна діяльність.
- VI. Навчально-матеріальна база.

Розділ I. Дані про педагога

1. Прізвище, ім'я по батькові.
2. Освіта : (Навчальний заклад, рік закінчення, спеціальність)
3. Педагогічний стаж роботи.
4. Стаж роботи в навчальному закладі.
5. Рівень кваліфікації: (Наявність кваліфікаційної категорії).
6. Проходження курсів підвищення кваліфікації (назва структури, де прослухані курси, рік, місяць, проблематика курсів).
7. Заохочення і нагороди копії документів, підтверджуючих наявність вчених і почесних звань і ступенів.
8. Найбільш значимі урядові винагороди, грамоти, листи подяки.
9. Дипломи різних конкурсів.
10. Інші документи на розсуд того, хто атестується.

Цей розділ дозволяє судити про процес індивідуального розвитку педагога.

Розділ II. Нормативно-правова база

1. Подання;
2. Анотація досвіду;
3. Витяг з протоколу №__ засідання педради навчального закладу (заклучення)
4. Витяг з наказу №__ від__
5. Характеристика (директор школи, підпис).
6. Опис результативності роботи вчителя.

Розділ III. Результативність педагогічної діяльності .

В цей розділ поміщаються:

1. Матеріали про результати освоєння учнями навчальних програм і сформованості у них ключових компетентностей з предмету, що викладається;
2. Порівняльний аналіз діяльності педагогічного працівника за 3 роки на підставі контрольних зрізів, участі вихованців в олімпіадах, конкурсах-захистах МАН;
3. Результати проміжної і підсумкової атестації учнів;
4. Зведення про наявність медалістів;
5. Відомості про вступ до вузів за фахом і тому подібне.

Матеріали даного розділу повинні давати уявлення про динаміку результатів педагогічної діяльності вчителя, що атестується, за певний період.

Розділ IV.. Науково-методична діяльність.

В цей розділ поміщаються методичні матеріали, що свідчать про рівень професійної компетентності педагога.

1. Обґрунтування вибору того, хто атестується навчальної програми і комплекту навчально-методичної літератури;
2. Обґрунтування вибору того, хто атестується використовуваних освітніх технологій;
3. Обґрунтування застосування в своїй практиці тих або інших засобів педагогічної діагностики для оцінки освітніх результатів;

4. Використання інформаційно-комунікативних технологій в навчальному процесі.
5. Використання технологій навчання дітей з проблемами розвитку, особливими потребами (за наявності);
6. Робота в методичному об'єднанні, співпраця з районним методичним центром, вузами та іншими установами;
7. Участь в професійних і творчих педагогічних конкурсах;
8. Організація і проведення семінарів, «круглих столів», «майстер-класів» участь в методичних і наукових тижнях; і т. п.;
9. Проведення наукових досліджень;
10. Розробка авторських програм;
11. Написання рукописів кандидатської або докторської дисертації;
12. Підготовка творчого звіту, реферату, доповіді, статті, інші документи.

Розділ V. Позаурочна діяльність.

Містить документи:

1. Список творчих робіт, рефератів навчально-дослідницьких робіт, проєктів, виконаних учнями по предмету;
2. Сценарії позакласних заходів, фотогалереї і відеоматеріали із записом проведених заходів (виставки, наочні екскурсії, КВК, брейн-ринги і т. п.);
3. Програми роботи гуртків і факультативів, спецкурсів тощо;
4. Інші документи.

Розділ VI. Навчально-матеріальна база

В цьому розділі поміщається виписка з паспорту учбового кабінету (при його наявності):

1. Список словників та іншої довідкової літератури по предметах;
2. Список наочних посібників (макети, таблиці, схеми, ілюстрації, портрети та ін.);
3. Наявність технічних засобів навчання;
4. Наявність комп'ютера та комп'ютерних засобів навчання (програми віртуального експерименту, контролю знань, мультимедійні підручники і

- т. п.);
5. Аудіо- і відео- посібники, програмне забезпечення;
  6. Наявність дидактичного матеріалу, збірок завдань, вправ, тестів, зразків рефератів і творів, творчих робіт ,проектів та ін.;
  7. Показники якості навченості учнів;
  8. Інші документи за бажанням вчителя.

ПАМ'ЯТКА ПЕДАГОГОВІ

- Постійно стежте за новинками науково-методичної літератури, ведіть бібліографію використаних джерел.
- Збирайте і накопичуйте матеріали, що відображають досвід вашої роботи: друковану продукцію, плани виховної роботи, конспекти уроків, дидактичні матеріали, тести, учнівські творчі роботи, анкети, щоденники спостережень, психолого-педагогічні характеристики вихованців, а також ведіть записи своїх здобутків, невдач та сумнівів.
- Обирайте тему для узагальнення досвіду найбільш важливу і актуальну, враховуючи успіхи і недоліки у вашій роботі та роботі колег, сформулюйте тему чітко й конкретно.
- Визначте форму узагальнення: доповідь, стаття, буклет і под.
- Систематизуйте методичні матеріали (плани, картки, схеми, види учнівських вправ), супроводивши їх карточками-поясненнями.
- Складіть короткий план теми з тезами, де повинна бути викладена ідея досвіду. Згадайте і поясніть факти, які будуть використані як основа для ваших висновків.
- Досвід оцінюйте критично. Розповідаючи про успіхи, не забудьте сказати про недоліки, труднощі, помилки. Головний критерій досвіду – результативність. Розкриття досвіду нецікаве, якщо в ньому не показаний розвиток дитини, не проілюстровані досягнення.
- Матеріал намагайтеся викласти коротко, просто, логічно, уникаючи повторень.

- Працюючи над темою, радьтеся зі своїми колегами. Так можуть з'явитися цінні думки, необхідні факти.
- Оформіть додатки (схеми, картки, таблиці, роботи учнів і та ін.).